ράγισμα στην καρδιά της πόλης

ΣΤΑΘΜΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

01

Τι βρέθηκε στον Σταθμό Βενιζέλου;

Μοναδικά αρχαιολογικά ευρήματα που χρονολογούνται από τον 4ο έως τον 9ο μ.Χ. αιώνα, τα οποία αποκαλύπτουν τη δομή της βυζαντινής πόλης και τεκμηριώνουν το σημαντικό ρόλο που έπαιξε η Θεσσαλονίκη στους συγκεκριμένους αιώνες ως πολιτικό και πολιτισμικό κέντρο.

02

Γιατί είναι μοναδικά;

Πρόκειται για δύο κεντρικές οδικές αρτηρίες τον decumanus maximus και τον cardo με το μνημειακό τετράπυλο στη διασταύρωσή τους, την καρδιά του εμπορικού κέντρου της πόλης με τα μαγαζιά και την πλατεία, όμοια των οποίων δεν σώζονται σε καμιά πόλη με βυζαντινό παρελθόν, ούτε στην ίδια την Κωνσταντινούπολη.

03

Κινδυνεύουν τα ευρήματα από την μεταφορά τους;

Με τη μεταφορά τους θα καταστραφεί η ακεραιότητα και η αυθεντικότητά τους, θα ξεριζωθεί ένα κομμάτι της πόλης και ο χώρος με τα επάλληλα στρώματα της ιστορίας του και τα άυλα στοιχεία της ζωής των κοινωνιών που για αιώνες τα κατοίκησαν, θα μετατραπεί σε μία έκθεση, σε σκηνογραφική εγκατάσταση που θα κοσμεί τους χώρους του σταθμού.

04

Γιατί είναι σημαντικό να παραμείνουν τα ευρήματα του Σταθμού Βενιζέλου επί τόπου;

α. Τα κατάλοιπα και τα αρχαιολογικά συγκείμενά τους αποτελούν ένα ασύγκριτο και μοναδικό παράδειγμα του βυζαντινού αστικού χώρου στο αρχικό του περιβάλλον, ένα κόσμημα για τον πολιτισμό αλλά και την επιστήμη, που σχετίζεται άμεσα με την κατανόηση των πόλεων σε ολόκληρη την ύστερη Ρωμαϊκή και Βυζαντινή ανατολική Μεσόγειο.

β. Η διατήρησή τους κατά χώρα θα συμβάλλει σημαντικά στην τουριστική προοπτική της Θεσσαλονίκης.

05

Θα είχε επιπτώσεις η επί τόπου παραμονή τους στην κατασκευή του Σταθμού του Μετρό, οικονομικές ή άλλες;

Τα ευρήματα αυτά, εφόσον διατηρήσουν την αυθεντικότητα και την ακεραιότητά τους, θα ενισχύουν την ταυτότητά της Θεσσαλονίκης ως βυζαντινή πόλη. Μαζί με τις εκκλησιές και τα τείχη της, ενταγμένα στον Κατάλογο της Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO, την αρχαία αγορά και το Γαλεριανό συγκρότημα, τις κρήνες, τα λουτρά, τις κινστέρνες και τόσα άλλα αρχαιολογικά κατάλοιπα, διάσπαρτα στον αστικό ιστό, μπορούν να έχουν κρίσιμο ρόλο στην οικονομική ανάπτυξη της Θεσσαλονίκης εις το διηνεκές. Με την κατά χώραν διατήρηση θα μπορούσαν να μπουν στον κατάλογο της Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO ενώ αν μετακινηθούν αυτό ρητά αποκλείεται.

06

Είναι η απόσπαση των αρχαίων «μονόδρομος» για την ολοκλήρωση του Μετρό;

Όποια μέθοδος και αν εφαρμοστεί, η λειτουργία του μετρό μαζί με τον σταθμό Βενιζέλου δεν είναι εφικτή. Η κατασκευή του σταθμού με την κατά χώρα διατήρηση των αρχαιοτήτων επιτρέπει την παράλληλη λειτουργία της γραμμής σε όλο το μήκος της μόλις ολοκληρωθούν οι υπόλοιπες εργασίες του μετρό. Μόνο ο συγκεκριμένος σταθμός θα καθυστερήσει.

Αντίθετα, με την απόσπαση, εάν δεν ολοκληρωθεί η κατασκευή του σταθμού μέχρι το τέλος του 2021, δεν θα έχουμε μετρό τον Απρίλιο του 2023, και θα έχουμε χάσει τον αρχαιολογικό χώρο. Άρα με την κατά χώραν διατήρηση θα έχουμε εμπρόθεσμα **και μετρό και αρχαία!**

07

Τι σημαίνει «απόσπαση» και «επαναφορά» των ευρημάτων;

Απόσπαση σημαίνει να κόψουν δρόμους, πλατείες, κτίσματα σε κομματάκια, να τα αμπαλάρουν, να τα μετακινήσουν σε ράγες μέσα στον χώρο, να τα περάσουν από οπές στην οροφή του σταθμού και να τα μεταφέρουν με φορτηγά και πλατφόρμες στον χώρο προσωρινής φύλαξης. Ό,τι μείνει από τις υποδομές και τα υποκείμενα αρχαιολογικά στρώματα θα μεταφερθεί επίσης ή θα καταστραφεί.

Επανατοποθέτηση σημαίνει τμήμα από αυτά τα ευρήματα να επιστρέψει και να τοποθετηθεί πάνω σε πλάκα από οπλισμένο σκυρόδεμα.

08

Επιβαρύνει ή επιβραδύνει την κατασκευή του Μετρό η διατήρηση των αρχαιοτήτων στην θέση που βρέθηκαν;

Η κατασκευή και λειτουργία του μετρό είναι ανεξάρτητη από την ολοκλήρωση του σταθμού Βενιζέλου, εφόσον εφαρμοστεί η μέθοδος κατασκευής με την κατά χώρα διατήρηση των αρχαιοτήτων. Με τη μέθοδο της απόσπασης κι επανατοποθέτησης η λειτουργία του μετρό συνδέεται άμεσα με την ολοκλήρωση του σταθμού..

09

Η διατήρηση των αρχαίων κρύβει κινδύνους για τα ίδια από τη λειτουργία του Μετρό; (θέματα στατικότητας κ.ά.)

Η λειτουργία του Μετρό είναι **απόλυτα ασφαλής**.

10

Το μοντέλο της διατήρησης των αρχαιοτήτων σε συνδυασμό με την λειτουργία του Μετρό έχει εφαρμοσθεί επιτυχώς αλλού;

ΝΑΙ!

Στην **Αθήνα**, στον σταθμό στο Μοναστηράκι. Στο κτήριο της Εθνικής Τράπεζας στην Αιόλου, τμήμα του αρχαίου τείχους. διατηρήθηκε κατά χώρα και κάτω από αυτό κατασκευάσθηκε τριώροφο υπόγειο πάρκινγκ.

Στη **Σόφια**, άλλαξαν τη θέση του σταθμού για να μη καταστρέψουν τις αρχαιότητες.

Στο μετρό της **Ρώμης**.

11

Υπάρχουν διεθνείς συνθήκες σχετικά με την κατά χώραν διατήρηση αρχαιοτήτων;

Η Ελλάδα έχει υπογράψει αρκετές συνθήκες –μεταξύ αυτών της Βαλέτας– με την δέσμευση να διατηρεί κατά χώραν σημαντικά αρχαιολογικά ευρήματα.

12

Τι υποχρεώσεις έχουμε απέναντι στην Ευρωπαϊκή Ένωση;

Το έργο έχει χρηματοδοτηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση και θα πρέπει να παραδοθεί το 2023. Αν δεν ολοκληρωθεί εγκαίρως η Ελλάδα θα πρέπει να επιστρέψει τη χρηματοδότηση που έχει ήδη λάβει. Η απόσπαση θα οδηγήσει σε ανυπολόγιστες καθυστερήσεις λόγω της υποχρεωτικής αρχαιολογικής έρευνας των υποκειμένων στρωμάτων που θα αποκαλυφθούν με την απόσπαση, με υψηλή πιθανότητα να μην ολοκληρωθεί το έργο και να μη λειτουργήσει το μετρό.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
Περιβάλλοντος και Πολιτισμού